

JUSTITSMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Dato:
Kontor: Sikkerheds- og
Forebyggelseskontoret
Sagsbeh: Yassmina Amadid
Sagsnr.: 2015-0035-0279
Dok.: 1479972

UDKAST TIL TALE

til brug for besvarelsen af samrådsspørgsmål V
fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del) den 10. april 2015, kl. 10.00

Samrådsspørgsmål V:

”Ministeren bedes redegøre for den samlede indsats til bekæmpelse af hadforbrydelser, herunder særligt indsatsen hos PET og politiet. Ministeren bedes desuden redegøre for, om regeringen ser en udvikling, som kræver yderligere politiske initiativer, samt hvilke initiativer regeringen i så fald vil tage.”

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Pernille Skipper (EL).

[Fælles samråd med ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold. Det er aftalt, at justitsministeren indleder.]

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

[Indledning]

1. Hadforbrydelser er et meget rammende ord for det, som dette samråd handler om: Forbrydelser drevet af had. Forbrydelser drevet af manglende forståelse, manglende accept af forskellighed og manglende vilje til at omgås hinanden i respekt.

Hadforbrydelser er ikke kun forbrydelser, der rammer den enkelte, men også selve det værdigrundlag, vores samfund bygger på: centrale værdier om frihed og ligestilling.

Derfor er det et meget vigtigt emne, som vi skal drøfte i dag. For det handler om nogle helt fundamentale principper i vores samfund og vores måde at omgås hinanden på.

2. Vi skal have et samfund, hvor man kan færdes trygt og sikkert uden at behøve at frygte overgreb på grund af sin etnicitet, tro, seksuelle eller politiske orientering. Det skal vi værne om. Det skal vi insistere på.

Og derfor er indsatsen mod hadforbrydelser helt afgørende. Det gælder den tidlige, forebyggende indsats. Men det gælder selvfølgelig også den retshåndhævende indsats.

Jeg vil starte med at sige noget om den retshåndhævende indsats, der hører under mit ministerområde. Derefter vil ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold komme nærmere ind på den tidlige, forebyggende indsats.

[Den lovgivningsmæssige ramme]

3. Jeg vil indledningsvis understrege, at lovgivningen på området sådan set er fuldstændig klar.

Vi har regler i straffeloven, der kriminaliserer vold, trusler og hærværk mv.

Og vi har en regel, som fastslår, at det ved fastsættelsen af en straf i almindelighed skal betragtes som en skærpende omstændighed, hvis forbrydelsen har baggrund i andres etniske oprindelse eller tro eller lignende.

Derudover har vi som bekendt en selvstændig racismeparagraf. Efter den bestemmelse kan man straffes for at fremsætte udtalelser, hvorved man truer, forhåner eller nedværdiger en persongruppe på grund af deres race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse eller tro. Betingelsen er, at man har fremsat udtalelsen offentligt eller med forsæt til udbredelse i en videre kreds.

[Politiets og anklagemyndighedens indsats]

4. Rigsadvokaten har fastsat detaljerede retningslinjer for, hvordan politiet og anklagemyndigheden skal behandle sager om racisme og hadforbrydelser.

Det er retningslinjer, der løbende arbejdes med. Og fremover vil retningslinjerne indeholde et særligt afsnit rettet mod politiet om de forhold, som politiet skal være opmærksomme på i forbindelse med efterforskningen af sager om hadforbrydelser.

Derudover har anklagemyndigheden en ordning, som bl.a. indebærer, at Rigsadvokaten skal have forelagt alle sager, hvor politikredsene har rejst sigtelse for overtrædelse af racismeparagraffen. Det er herefter Rigsadvokaten, som beslutter, om der skal rejses tiltale i sagerne.

Herved får den overordnede anklagemyndighed bl.a. mulighed for at følge behandlingen af sagerne tæt.

[Politiuddannelsen]

5. Bekæmpelse af hadforbrydelser er desuden en del af den obligatoriske undervisning på politiets grunduddannelse på politiskolen. Derudover udbydes en efteruddannelse om hadforbrydelser, som primært henvender sig til politipersonalet i politiets beredskab, lokalpoliti og efterforskningsenheder.

På uddannelsen er der bl.a. fokus på at sikre, at politiet har den nødvendige viden og de nødvendige redskaber til at efterforske og håndtere hadforbrydelser.

Det er med til at understrege, at vores politifolk skal kunne behandle sager om hadforbrydelser på et højt fagligt niveau.

[Forebyggelse]

6. Jeg er også bekendt med, at politiet deltager i forskellige forebyggende projekter på området.

Jeg ved f.eks., at Københavns Politi er en del af projektet ”*Stemplet – bekæmp fordomme i KBH*”, som bl.a. har til formål at tilvejebringe oplysninger om, hvor, hvornår og mod hvem diskrimination og hadforbrydelser sker.

Der er altså tale om et område, hvor politiet har stor fokus og på flere punkter yder en aktiv indsats.

Dertil kommer, at Rigspolitiet har besluttet at styrke dansk politis indsats mod hadforbrydelser yderligere. Det vil jeg vende tilbage til om lidt.

[RACI-rapporterne]

7. Omfanget og karakteren af kriminelle forhold med mulig ekstremistisk baggrund er igennem flere år blevet kortlagt i de årlige såkaldte RACI-rapporter. Det er PET, der har stået for det.

Opgørelsen for 2013 blev offentliggjort her i februar måned og er også oversendt til Retsudvalget.

Og ja, det er noget tid siden, at vi trådte ud af 2013. Der har været røster fremme, der har indikeret, at det er udtryk for, at området ikke er prioriteret. At der ikke er fokus.

Det er ikke rigtigt. Området er – og skal være – i fokus.

Det forhold, at afrapporteringen ikke er foretaget, er ikke ensbetydende med, at der ikke sættes ind over for denne type forbrydelser.

Jeg er helt enig i, at de årlige redegørelser er vigtige. De giver os basis for at vurdere udviklingen og tendenser. Derfor ser jeg også gerne, at de foreligger så hurtigt, som det er muligt.

[RACI-rapporten for 2013]

8. Kigger man på opgørelsen for 2013, så kan man se på udviklingen over de senere år, at antallet af forhold er faldet fra 2009 til 2013. Og fra 2011 til 2013 er faldet på ca. 36 procent. De tal er selvfølgelig positive.

I 2013 var der i politikredsene i alt 189 forhold, som PET har vurderet til at være ekstremistisk motiverede. Det er naturligvis 189 forhold for meget.

Herudover er der 56 forhold, som er vurderet til at have et tvivlsomt ekstremistisk motiv. Det kan f.eks. være tilfælde, hvor der er malet et hagekors på en bygning, men hvor det ikke med sikkerhed kan siges, om der er tale om drengestreger eller hærværk med et ekstremistisk motiv.

Selvom antallet af forhold er faldet, så betyder det ikke, at vi fremover vil have mindre fokus på hadforbrydelser. For vi må også være ærlige over for os selv og sige, at der jo er et mørketal.

[Styrkelse af politiets indsats mod hadforbrydelser]

9. Som jeg nævnte før, har Rigspolitiet besluttet at intensivere dansk politis indsats mod hadforbrydelser.

Bl.a. forventer Rigspolitiet umiddelbart at etablere en egentlig monitoreringsordning på området på samme måde som på andre, særligt prioriterede kriminalitetsområder.

En monitoreringsordning vil bl.a. have til formål at tilvejebringe endnu mere viden om problemets omfang og udvikling og at styrke håndteringen af sagerne.

Som led i beslutningen om at styrke politiets indsats mod hadforbrydelser er det også besluttet at placere udarbejdelsen af RACI-rapporterne i Rigspolitiet.

Det vil naturligvis fortsat være en opgave for PET at holde øje med de ekstremistiske miljøer i Danmark. Men fremover vil det være Rigspolitiets politiområde – og ikke PET – som står for at udarbejde RACI-rapporten.

Og det er Rigspolitiets ambition fremover at lave en mere omfattende og grundig afrapportering vedrørende hadforbrydelser.

Som sagt forventer Rigspolitiet at etablere en helt ny monitorerings- og indberetningsordning på området. Det vil være med til at sikre et så validt og dækkende datagrundlag som muligt.

Det vil dog først kunne være på plads i løbet af 2015. Det giver selvsagt nogle udfordringer i forhold til 2014.

Jeg har forstået på Rigspolitiet, at det – henset til ændringerne i måden at indsamle data på – næppe vil være praktisk muligt at udarbejde en rapport for 2014, som giver et retvisende billede af udbredelsen af hadforbrydelser.

Men for fremtiden forventer Rigspolitiet, at RACI-rapporten vil kunne offentliggøres i det efterfølgende års 1. halvår, således at rapporten for 2015 – i det nye format – forventes at foreligge i løbet af 1. halvår 2016.

[Afslutning]

10. Som sagt har vi allerede en række regler på området, som skal sikre et værn mod hadforbrydelser. Og jeg ser umiddelbart ikke behov for at ændre på reglerne eller at indføre nye regler.

Det, det for mig at se handler om, er at have et stærkt fokus på denne form for forbrydelser.

Det er vigtigt, at vi taler om det. At vi siger fra, når vi oplever nogen give udtryk for sådanne nedladende holdninger over for andre.

Det er vigtigt, at man anmelder forholdene. At man kan regne med at blive taget alvorligt. At politiet ved, hvordan sådanne forhold skal håndteres. At offeret bliver behandlet med respekt og forståelse for en svær situation.

Og det er vigtigt, at politi og anklagemyndighed får afdækket, om der er tale om en hadforbrydelse. Og at det i givet fald bliver fremført over for retten, så det kan indgå i straffen.